

Kanjertraining

PROTOCOL

Sociaal welbevinden

OPENBARE BASISCHOOL

de Stevenshof

Dit protocol sociaal-welbevinden/anti-pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoen afspraken. In het anti-pestprotocol draait het vooral om het sociaal welbevinden.

Definitie van pesten

Een kind wordt gepest wanneer hij/zij herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem gericht zijn en waarbij de macht ongelijk verdeelde is. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen oor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen.

Signalen van pesten

De school laat leerlingen één keer per jaar de leerlingvragenlijst invullen van het Kanjervolg- en adviessysteem (kanvas.kanjertraining.nl). Op deze manier brengt de school stelselmatig in kaart of kinderen zich gepest voelen, bang zijn gepest te worden en of ze zelf aangeven te pesten. De school is ook alert op hoge scores op Ongelukkig somber, die kunnen duiden op gepest worden.

Melden van pesten

Ouders, leerlingen en betrokkenen kunnen zich altijd richten tot de eigen leerkracht, zorgcoördinator en directie. Op school is een aanspreekpunt voor pestproblematiek. Dit is naast de directeur ook de Kanjercoördinator.

Kanjercoördinator op obs De Stevenshof: Sabine Haak

Plagen en pesten

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is deze: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf. De leerkracht heeft eveneens de ouders nodig om tips te krijgen over hetgeen zich kennelijk afspeelt tussen de leerlingen onderling. Om die reden is het van belang dat ouders en leerkrachten goed samenwerken om een goede sfeer in de klas te behouden. Een belangrijke stelregel is dat kinderen hun zorgen leren delen met iemand die zij vertrouwen, zoals hun vader, moeder of leerkracht. Vanaf de kleutergroep leren de kinderen het verschil tussen vertellen en klikken. Als er sprake is van pesterijen, dan is het belangrijk dat kinderen dat vertellen aan hun vader, moeder of leerkracht.

Digitaal pesten

Digitaal pesten is het pesten via de digitale (virtuele wereld) media. Het betreft het opzettelijk zwart maken of afkraken van de leerling door middel van vervelende/negatieve commentaren of juist het groepsgewijs negeren van juist één leerling. Alle sociale media maken het heel gemakkelijk voor de kinderen om allerlei foto's te laden en gelijk met de wereld te delen. Voorbeelden van digitaal pesten: dreigmails, vervelende WhatsApp berichten, foto's of video's die ineens online staan waar kinderen niet zo best of zelfs slecht op staan. Bedreigingen, schelden naar het kind via chats. Anti pagina's gemaakt over een leerling waar iedereen commentaren op mag geven behalve die leerling zelf.

Er zijn een paar grote verschillen tussen gewoon (klassiek) pesten en digitaal pesten. De anonimiteit is het belangrijkste verschil. Dit maakt het erg bedreigend, omdat de leerling niet weet wie hem/haar pest. Ook het feit dat het kind bijna niet aan zijn kwelgeest kan ontsnappen, is een belangrijk verschil. Bij digitaal pesten wordt de leerling tot in zijn/haar eigen slaapkamer gevolgd. Ook daar voelt het kind zich niet meer veilig. Ook blijft de boodschap veel langer hangen voor andere leerlingen van school: deze staat immers op internet. Het vervolg vindt vaak plaats op school: met echte ruzies en scheld- of vechtpartijen. Daarnaast ziet de pester vaak zelf niet wat de gevolgen zijn van zijn of haar daden. Deze verschillen maken digitaal pesten vaak nog ingrijpender dan gewoon pesten. De school maakt dit onderwerp bespreekbaar met hulp van specifieke lessen uit de kanjertraining. Wij verwachten van de ouders dat zij hun kinderen begeleiden bij het gebruik van social media en de fatsoenregels aanleren van online gedrag.

De Kanjerafspraken

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na binnen het kader van de Kanjerafspraken. De school zet middels de lessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school 'de baas' en de ouders zijn dat thuis. Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

Enkele ouders verlangen van de school dat 'het kwaad' (de pester) moet worden bestreden en dat 'het goede' moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor kinderen te beoordelen als behorend bij 'kwaad of goed'. Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens en de weg van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden opgevoed en te begeleid. Kinderen mogen daarbij leren en zich ontwikkelen. Ouders hebben deze opvoedingsplicht evenals leerkrachten.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat alles mag zolang anderen zich goed voelen bij jouw gedrag. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

Deze anderen zijn:

1. jouw klasgenoten en andere leerlingen op school
2. de leerkrachten, de directie, andere ouders op school
3. jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die te vertrouwen is. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet
4. derden, zoals andere ouders op school en mensen uit de buurt.

Het uitgangspunt is: Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school.

De grens die de school hierin hanteert zijn normale fatsoensregels. In de maatschappij en ook op school is het noodzakelijk dat je leert elkaar te respecteren. De school zal daarom kwaadsprekerij tegengaan (ook van ouders) en daarnaast duidelijk maken dat er geen enkele reden is om een klasgenoot te bedreigen.

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na op school en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de kanjerafspraken anderzijds.

De school zet met de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig.

Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school 'de baas' en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zicht tussen de kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zoveel mogelijk) recht doet en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is daarmee te onderscheiden van een wraakgerichte aanpak (vormen van bedreiging) of een zeurgerichte aanpak (directe en indirecte kwaadsprekerij).

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1. U oefent zich in zelfbeheersing. Dat betekent dat u het recht niet heeft andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek te overdonderen/aan te vallen. Het wordt helemaal een drama als u zich misdraagt in aanwezigheid van andere kinderen.
2. U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond. Meent u toch het recht te hebben kwaad te spreken op basis van vermeend onrecht dat u is aangedaan, dan bent u waarschijnlijk de oorzaak van alle emotionele opwindings.
3. Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de leerkracht. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
4. Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij/achterklap.

Preventie

Met behulp van de kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten van de aanpak:

1. De Kanjerafspraken
2. Denk goed over jezelf en de ander
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders
4. Denk oplossingsgericht
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil
  - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening gehouden wordt. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor
  - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overall rekening mee moet houden en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook 'de eigen gang' mag gaan
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling)
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan

Aanpak van ruzies en pestgedrag

Wanneer kinderen ruzie hebben en/of elkaar pesten proberen wij:

Stap 1:

De kinderen er eerst zelf (en samen) uit te laten komen. Op De Stevenshof leren de kinderen in de Kanjertraining, hoe je ruzies op kunt lossen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de kinderen er niet uitkomt, vertelt hij/zij het probleem aan de leerkracht, want een ruzie of 'pestprobleem' moet voor iedereen naar tevredenheid worden opgelost.

Stap 3:

Wij brengen de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en proberen samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en nieuwe afspraken te maken. De leerkracht informeert ouders over dit gesprek.

Stap 4:

Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties en worden de ouders op erbij betrokken om de kinderen hierop aan te spreken én te ondersteunen in een positief vervolg. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

Stap 5:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag nemen we duidelijk stelling en benoemen we onze grenzen (zie grens stellen). De directeur wordt in deze stap actief betrokken. Ook maken we aantekeningen in het leerlingdossier van de pester in het leerlingvolgsysteem.

Aanpak van digitaal pesten

Wanneer we signaleren dat een leerling digitaal wordt gepest, ondernemen we de volgende stappen:

Stap 1:

Leerkracht gaat eerst in gesprek met beide (pester en de gepeste leerling) en neemt contact op met beide ouder(s) van de gepeste leerling en de pester.

Stap 2:

Leerkracht adviseert de gepeste leerling en zijn/haar ouders bewijzen te verzamelen van chatgesprekken, smsjes, mailtjes of Whatsapp berichten en de naam, leeftijd, e-mailadres, nickname van de pester; Stap 3:

Na bewijs stelt de leerkracht de pester en ouders van de digitale pester op de hoogte van het aanhouden van het pesten. We gaan daarna wederom in gesprek met de pester en gepeste leerling. Dit gesprek wordt gevoerd met de directeur.

Stap 4:

We vragen de uitdrukkelijke medewerking van de ouder(s)/verzorger(s) om erop toe te zien dat het digitale pesten stopt. De directeur brengt ouders op de hoogte van de gemaakte afspraken.

Stap 5:

We noteren de incidenten en gemaakte afspraken in het leerlingdossier van de pester in het leerlingvolgsysteem.

Stap 6:

We vragen de gepeste leerling regelmatig hoe het gaat om na te gaan of het pesten daadwerkelijk is gestopt;

Stap 7:

Blijkt dat het digitale pesten doorgaat dan verbinden we als school hier consequenties aan. (Zie grens stellend). Dit delen we ook aan de ouders mee.

Wij kunnen hulp aanbieden aan de gepeste en begeleiden de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Grens stellend

Grens stellend bij pesten is dat wij, na herhaaldelijk overtreden van de gemaakte afspraken, de pester buitensluiten van buitenschoolse activiteiten en/of activiteiten waar veel zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de leerling wordt gevraagd. Ook kan het betekenen dat we de pester (tijdelijk) plaatsen in een andere groep, totdat er bijvoorbeeld externe hulp is ingezet voor de pester. Bij grens stellende gesprekken is de directeur en/of IB-er betrokken.

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. 'Hoe ga je het de volgende keer doen! Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade. Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?' Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen en/ of vindt het recht daartoe te hebben. 'Ik zit er niet mee, het is niet mijn probleem! Nou en... moet ik weten. Ik doe het de volgende keer weer'. In dat geval wordt ter plekke contact gezocht met de ouder. Zolang de ouder niet is te bereiken en/of niet op school is verschenen, wordt deze leerling uit de groep geplaatst. De groep wordt beschermd tegen deze leerling.

Het gesprek met de ouder wordt oplossingsgericht gevoerd. En voldoet aan de criteria zoals die in het voorgaande zijn omschreven. Als de ouder van mening is dat hun kind zich mag misdragen (bij deze invaller, 'want die kan geen lesgeven'; ten opzichte van dat kind, 'want die doet altijd vervelend', 'heeft een rare moeder' ... enz.) wordt de leerling uit de groep geplaatst. We noemen dit eerste verwijdering. Tijdens deze eerste verwijdering wordt overwogen of deze leerling kan worden teruggeplaatst in de eigen klas.

Terugplaatsing is afhankelijk van het idee die de ouders en het verwijderde kind erop nahouden namelijk: ik heb het recht mij te misdragen. Als het kind zich niet wil misdragen dan wordt een begeleidingsplan voor gedrag uitgewerkt, waaraan de ouders meewerken en kan het kind terug worden geplaatst. Samengaand met deze maatregelen wordt ouders gevraagd contact op te nemen met een van de Kanjerpraktijken of Jeugdzorg.

Het afwijzen van adviezen en het niet mee willen denken van ouders aan een positieve oplossing interpreteert de school als een vorm van pedagogische verwaarlozing en zal daar melding van doen bij Veilig Thuis. Veilig Thuis heeft als gangbare regel dat het ingrijpt in een gezin als er meer dan twee meldingen over een gezin zijn binnengekomen.

Bij herhaling van wangedrag gaat de school over tot definitieve schorsing.

